

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

---

§ 357

Valtuustoaloite kevyen liikenteen väylien talvikunnossapidon kriteerien ja valvonnan parantamiseksi – Juhana Suoniemi

TRE:1499/10.00.01/2021

Valmistelija / lisätiedot:
Milko Tietäväinen

Valmistelijan yhteystiedot

Infrahallintapäällikkö Kimmo Myllynen, puh. 040 806 4794, etunimi.
sukunimi@tampere.fi

Lisätietoja päätöksestä

Hallintosihteeri Jonna Koivumäki, puh. 040 1241 626, etunimi.
sukunimi@tampere.fi

Päätös

Asia palautettiin uudelleen valmisteltavaksi.

Esittelijä: Mikko Nurminen, Johtaja

Päätösehdotus

Esitetään kaupunginhallitukselle ja edelleen kaupunginvaltuuston päätettäväksi:

Juhana Suoniemen valtuustoaloite ja siihen annettu lausunto merkitään tiedoksi.

Aloite ei anna aihetta muihin kuin lausunnossa mainittuihin toimenpiteisiin.

Kokouskäsitely

Tiina Mikkonen ehdotti, että asia palautetaan uudelleen valmisteltavaksi. Jaakko Vuorio kannatti Mikkosen ehdotusta.

Lautakunta hyväksyi yksimielisesti Mikkosen palautusehdotuksen.

Perustelut

Juhana Suoniemen 22.2.2021 jättämässä valtuustoaloitteessa – jäljempänä aloite – on esitetty, että Tampereen kaupunki

- määrittää uudestaan kevyen liikenteen väylien (jäljempänä jalankulku- ja polkupyörätiet) talvikunnossapidon lähtökriteerit polannerajoineen Oulun mallin mukaan
- laatii uuden ohjeistuksen käytettäville työtavoille ja kalustolle
- ottaa käyttöön bonusjärjestelmän ja parantaa laadunvalvontaa parhaan mahdollisen lopputuloksen saamiseksi ja
- neuvottelee ELY-keskuksen ja naapurikuntien kanssa yhteisestä pääväylien talvikunnossapidon urakkakonaisuudesta.

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

Aloitetta on perusteltu sillä, että Tampereella jalankulku- ja polkupyöräteiden talvikunnossapitoon kohdistuu joka talvi runsaasti kriittistä palautetta. Aloitteessa on todettu, että nykyisellä kunnossapidon tasolla ei saavuteta valtuustostrategiassa määrättyjä kestäviä kulkumuototavoitteita. Aloitteessa on myös mainittu, että erityisen hankalaksi kunnossapidon puutteet ja epäjatkuvuudet kokevat pyöräilijät ja erilaisten apuvälineiden kanssa liikkuvat. Lisäksi aloitteessa on todettu, että aamuisin työmatkareitin kuntoon liittyy epävarmuutta ja kuvattu esimerkein kunnossapidollisia haasteita – muun muassa epätasaisuutta, näkemäesteitä (lumikasat) ja sohjon muodostumista. Ongelmiksi on nostettu polannekriteerien puuttuminen ja valvonnan puutteellisuus sekä sen ulkoistaminen aktiivisille kansalaisille.

Ratkaisuehdotuksiksi aloitteessa on nostettu kunnossapidon laatukriteerien parantaminen, valvonnan lisääminen, bonusten maksu hyvin tehdystä työstä ja tiiviimpi yhteistyö urakoitsijoiden kanssa. Lisäksi on todettu, että näin on toimittu Oulussa erinomaisin tuloksin. Aloitteessa on viitattu Oulun, ELY-keskuksen ja Kempeleen seudulliseen kunnossapidon yhteishankintaan koskien Oulun seudun pääpyöräilyreittejä.

Todettakoon alkuun, että Tampereen kaupunki noudattaa liikennealueiden kunnossapidossa Tampereen kaupunkiseudun kuntien ja ulkopuolisten asiantuntijoiden yhteistyössä laatimaa tuotteistusta, jossa on muun muassa kuvattu kunnossapitoluokakohtaiset laatukriteerit. Tuotteistukseen sisältyy myös polanteen laatukriteerit (Liite 1).

Polanteen paksuudelle ei seudullisessa tuotteistuksessa ole asetettu maksimiarvoa, mutta Tampereen kaupungilla on ollut käytössä erilliset polanteen paksuusvaatimukset, jotka myös täsmennetään kunnossapidon kokonaispalvelusopimukseen. Kaupungin edustajat ovat myös tutustuneet ”Oulun malliin” ja tutustuneet mainitun urakkakokonaisuuden laatuvaatimukseen ja käytänteisiin. Yleisenä huomiona ”Oulun malliin” liittyen voidaan todeta, että jalankulku- ja polkupyöräteillä polanteen laatuvaatimuksissa ei sallitun epätasaisuuden ja polanteen enimmäispaksuuden suhteen ole merkittävää eroa Tampereen laatuvaatimukseen nähden. Laatuvaatimusten vertailu on esitetty liitteessä (Liite 2).

Oulussa 03/2019 järjestetyn käyttäjätyytyväisyyskyselyn mukaan hiekanpoiston ja liukkaudentorjunnan osalta saavutettiin hyvä taso, väylän epätasaisuuden suhteen lähes hyvä taso, reagointinopeuden ja lumen sekä sohjon poiston osalta puolestaan saavutettiin tyydyttävä taso. Avoimissa vastauksissa eniten oli korostunut sohjon poiston toimimattomuus.

Tampereen kaupunki on kehittänyt talvikunnossapidon vuosittaista käyttäjätyytyväisyyskyselyä siten, että nykyisin kyselyn tuloksena saadaan tyytyväisyyttä kuvaavat luvut vastaajien pääasiallisen liikkumismuodon

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

---

mukaan. Talvikautta 2020–2021 koskeneen kyselyn mukaan esimerkiksi kävellen tai pyöräillen pääosin liikkuneiden vastaajien tyytyväisyys talvikunnossapidon laatuun oli 2,3...2,4 asteikolla 0...5 (0=erittäin huono...5=erittäin hyvä). Kyselyn mukaista tyytyväisyyden tasoa voidaan menneen, lumisen talvikauden osalta pitää kohtuullisen hyvänä, sillä seurantahistorian perusteella tiedetään, että kunnossapitotarpeiden näkökulmasta arvioiden erittäin helppoina talvina (esim. talvikausi 2019–2020) saavutettava tyytyväisyyden taso on vastaavan kyselyn mukaan noin 3.

Yleisesti voidaan todeta, että kulkutapaosuuksien kehittyminen ei ole sidoksissa pelkästään talvikunnossapidon laatuun. Kulkutapaosuuksiin vaikuttaa väylien kunnossapidon/käytettävyyden ohella useat muutkin tekijät kuten reitistöt, talven keliolosuhteet ja vaihtoehtoisten kulkumuotojen kirjo, saavutettavuus sekä kustannustaso. Todettakoon, että esimerkiksi viimeisen viiden vuoden aikana talvipyöräilijöiden määrä on Tampereella lähes kolminkertaistunut. Asiantuntija-arvion mukaan tuleville vuosille ennakoidaan vastaavan suuntaista kehitystä.

Seuraavassa viitataan aloitteessa esitettyyn ohjeistuksen laatimiseen käytettävälle työtavoille ja kalustolle. Kaupungille kunnossapitopalveluita kokonaispalveluperiaatteella tuottavalla Tampereen Infra Oy:llä (jäljempänä yhtiö) on käynnissä sisäinen hanke kävely- ja pyöräilyväylien kunnossapidon kehittämiseksi. Hankkeessa selvitetään muun muassa talvikunnossapitokalusto- ja lisälaittehankintoja kiinnittäen huomiota muun ohella aurausterävalintoihin ja niillä saavutettavaan laatuun. Selvityksen myötä on jo hankittu uutta kalustoa sekä lisälaitteita työn laadun parantamiseksi. Todettakoon, että kaupungin ja yhtiön välisessä (kokonais)palvelusopimuksessa edellytetään laatuvaatimusten ohella hyvää kunnossapitotapaa. Kokonaispalvelusopimus ei ole hengeltään sen kaltainen sopimus, jossa määritettäisiin yksityiskohtaisesti keinot, työohjeet ja kalusto, joilla edellytetty laatu tullaan toteuttamaan.

Mitä tulee aloitteessa esitettyyn bonusjärjestelmään, voidaan todeta seuraavaa: Yhtiö vastaa operatiivisen kunnossapidon järjestämisestä koko kaupungin alueella (yleiset alueet). Kaupungin ja yhtiön välisessä palvelusopimuksessa ei ainakaan toistaiseksi ole erillistä bonusjärjestelmää. Sanktiopykälät palvelusopimukseen sisältyy. Yhtiö toteuttaa kunnossapitotoimenpiteitä omalla henkilöstöllä ja mittavassa määrin erilaisiin sopimuksiin pohjautuen alihankkijoilla. Useissa yhtiön ja sen alihankkijoiden välisissä sopimuksissa on bonusmahdollisuus. Lisäksi voidaan todeta, että 1.10.2021 käynnistyneessä Tasanteen alueurakassa yhtiö yhteistyössä alihankkijansa kanssa pilotoi laatulupauskäytäntöä. Kokemuksia käytännöstä ei Tampereella entuudestaan ole. Todettakoon vielä, että alan asiantuntijoiden mielipiteet jakautuvat bonuskäytäntöjen hyödyllisyyden suhteen. Monien asiantuntijoiden mielestä tilattava

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

---

laatutaso on syytä määritellä riittävän yksiselitteisesti ja työstä maksettavan korvauksen tulee perustua kyseisen laatutason saavuttamiseen ilman erillisiä bonuksia.

Kaupungin suorittamaan laadunvalvontaan ja valvonnan tehostamiseen liittyen voidaan todeta, että kaupunginvaltuuston (kv) päätöksen (kv § 91 /17.6.2019) myötä kaupungilla kunnossapidon tilaajatehtäviä – joissa yhtenä keskeisenä osa-alueena oli kunnossapitotöiden valvonta – hoitaneet henkilöt siirtyivät yhtiön palvelukseen niin sanottuina vanhoina työntekijöinä. Kokonaispalvelumalli perustuu siihen, että yksi taho (yhtiö) keskitetysti huolehtii operatiivisen kunnossapidon järjestämisestä. Kyseisessä mallissa korostuu palveluntuottajan aktiivinen ja kokonaisvaltainen toimintatapa: muun muassa palautteen hallinta, sidosryhmien osallistaminen ja osallistumismenettelyjen kehittäminen sekä töiden valvonta/omavalvonta. On selvää, että mikäli toiminta jostain syystä niin sanotusti sakkaa ja töiden laatu yleisesti koetaan heikoksi, on siinä tilanteessa kaupungin valvontaroolia perusteltua arvioida uudelleen. Kaupungin valvontaroolilla tarkoitetaan tässä yhteydessä kaupungin yksittäisten työntekijöiden tai ulkopuolisten asiantuntijoiden suorittamaa kenttävalvontaa.

Kaupungin näkemyksen mukaan valvontatyö siis järjestetään ensisijaisesti yhtiön toimesta. Osana nykyaikaiseen laadun seurantaan sisältyy sidosryhmien osallistumismenettelyt ja niiden kehittäminen. Tavoitteena on, että käyttäjiltä saataisiin talvikauden osalta merkittävimpien jalankulku- ja polkupyöräteiden käytettävyydestä ja laatutasosta entistä kattavampaa ja lähtökohtaisesti mitattavissa /todennettavissa olevaa tietoa luotettavan kokonaiskuvan muodostamiseksi. Edellä kerrotulla tarkoitetaan sitä, että yksittäisen väylän/väyläkokonaisuuden osalta saataisiin määritettyä laatutasoa kuvaava tunnusluku, joka voisi olla esimerkiksi suhteellinen (%) tyytyväisyyslukema. Yhtenä vaihtoehtona voisi olla, että kartoitettaisiin päivät tai viikot, jolloin väylän laatutaso koettiin tyydyttäväksi tai hyväksi suhteessa talvikauden kokonaiskeston.

Lopuksi todettakoon, että kaupunki on yhteistyössä Pirkanmaan ELY-keskuksen kanssa keskustellut pyöräilyn (seudullisten) pääreittien laatutasosta yli hallintorajojen (kadunpito vs. tienpito). Tarkastelun lähtökohtina ovat olleet yhteishankinta ja/tai laatuksiteerien yhtenäistäminen sekä aiempaa tiiviimmät yhteistyömallit ja osallistumismenettelyt. Lisäksi keskusteluissa on noussut esille mahdollisuus tehdä muutoksia hoitovastuujoihin mahdollisimman yhtenäisen lopputuloksen aikaansaamiseksi. Ainakaan toistaiseksi ei olla käynnistetty hallintorajat ylittävää yhteishankintaa, vaan on päädytty keskittymään muihin mainituista aiheista.

Vastauksen ovat yhteistyössä laatineet kaupunkiympäristön palvelualueen ja yhtiön asiantuntijat.

Tiedoksi

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

---

kh

Liitteet

- 1 Liite 1 Yla 30.11.2021 Polanteet, Tampereen seudun laatuvaatimukset
- 2 Liite 2 Yla 30.11.2021 Polanteet, laatuvaatimusten vertailu, Tampere-Oulun seutu
- 3 Valtuustoaloite

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

Muutoksenhakukielto

§357

Muutoksenhakukielto

Oikaisuvaatimusta tai kunnallisvalitusta ei saa tehdä päätöksestä, joka koskee:

-vain valmistelua tai täytäntöönpanoa (KuntaL 136 §)

-virka- tai työehtosopimuksen tulkintaa tai soveltamista ja viranhaltija on jäsenenä viranhaltijayhdistyksessä, jolla on oikeus panna asia vireille työtuomioistuimessa (KVhl 50 § 2 mom.)

-etuosto-oikeuden käyttämättä jättämistä (EtuostoL 22 §)